

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XXXIII. De injustitia in bonis corporis, & speciatim de occisione suû & innocentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

C A S U S XXXIII.

De iniustitia in bonis corporis & speciatim de occisione
sui & Innocentis,

Norca Virgo per nimias ab-
stinencias vitam abbre-
viam. 1. 2. Et si medici di-
cant pro conservatione vi-
tae vinum, maritum, scis-
sionem rupturæ esse necessaria, nihil-
ominus ea admittere renuit. 3. 4. Se
Tyranno offert imò rogat, ut proficere
orthodoxa occidatur. 5. Peste infectis
cum periculo vita inseruit. 6. Tempore
incendii ex alto se precipitat. 7. In ma-
ri constituta ne in manus hostium inci-
dat petit à militibus ut navim incen-
dant. 8. De crimine multum anxia
seipsam iudici sinit, & timore tormen-
torum occulta vera & falsa fatetur.
9. Ad laqueum condemnata intende-
bat illum ipsum sibi injicere, & ut ci-
tius suffocaretur jejunare. 10. Sed à
custode carceris dimissa & impregnata
ne occidatur vel infametur abortum
sub pretextu, quòd fetus sit mortuus
vel nondum animatus pharmaco aut
immodico saltu causat 14, 15, 16. Pro
resolut.

QUÆR. I. An aliquando liceat
se ipsum occidere vel mutilare?

1. R. I. Nunquam licet se ipsum
occidere directè, id est ex proposito
& intentione, excepto unico calu-
quo Deus ipse hoc juberet: Omnes

cum D. Thom. 2. 2. q. 64. a. 5. hoc
enim esset contra jus Dei, qui solus
habet dominium vitæ & necis, contra
charitatem propriam, contra bonum
generis humani, cujus indicium
tollitur.

R. II. Neque licitum est se ipsum
occidere indirectè ponendo scilicet
actionem vel omissionem ex quâ
prævideatur secutura mors, nisi gra-
vis hoc agendi vel omittendi causa
excuset, unde deduces 1. Non pec-
care Carthusianos cum in omni
morbo & periculo vi voti carnes res-
puunt *Dian. p. 1. t. 2. R. 29.* ubi ex-
cusat omnes, qui amore virtutis re-
nuunt bibere vinum vel edere carnes,
& si peritus medicus dicat, sic vitam
ad 10. annos protrahi posse, quia
prolongatio vitæ est incerta, & iusta
causa abstinendi imò experientia do-
cet per moderata jejunia, abstinenc-
tias & mortificationes vitam potius
protrahi, quàm abbreviari, econtra
qui per indiscretas macerationes vi-
tam notabiliter minuunt peccant
mortaliter, sicut qui vitam infantis
minueret animo citius eum ad cœ-
lum mittendi, *Pet. Nav. Laym. hic. n.
5. Dicast. d. 10. n. 545. 2.* Peccant pec-
cato homicidii, qui sine gravi causâ

Z 3 se

se probabili vitæ periculo exponunt, veluti funambulones imperiti, duellantes aut venenum sumentes ad experiendam virtutem thoriaci, non sumptâ præviè experientiâ in bruto,

3. Graviter peccant, qui nolunt se à mortis periculo liberare, quando possunt facili medio, sumendo v. g. in lethali morbo medicinas ordinarias; dico medio facili, nam remedia nimis sumptuosa vel difficilia v. g. scissionem calculi vel rupturæ, abscissionem brachii, tibix &c. nemo pro conservatione vitæ admittere tenetur, ut docet communis cum *Leß. L. 2. c. 9. dub. 13. n. 96.* ideoque nec videntur à Superiore etiam religioso præcipi posse, nisi remedium foret certum & talis homo bono communi necessarius, similiter excusatur puella, quæ ad videndas & tangendas partes verecundas renuit admittere medium, quia hæc sunt remedia extraordinaria & sæpe magis difficilia quàm ipse morbus; unde etiam excusantur, qui pro vita conservanda nolunt ducere uxorem, patriam vel domicilium cum magno incommodo mutare &c.

4. Gloriosum est amore Dei pro tuendâ fide vel aliâ virtute se mortis periculo exponere, imò se Tyranno sponte offerre, si id exigat honor Dei & proximi ædificatio, ut constat exemplo plurium SS. Martyrum, secus si id nec Deo gloriosum, nec proximo sit utile sibi in fide & charitate non satis firmato periculosum, ideoque

peffimè agunt, qui temerè idola confringendo vel in hæreticos declamando se ipsos periculo & Ecclesiam majoribus persecutionibus exponunt, & adversariis iniquè sæviendi occidendique ansam præbent; multò minus licebit petere vel suadere Tyranno, ut se innocentem pro fide vel republica occidat, hoc enim esset suadere, & rogare, quod alter sine peccato facere non potest.

5. Licetum & maximè meritorium est se amore proximi vitæ periculo exponere, serviendo, invisendo, Sacramenta administrando, ægris peste infectis aut alio morbo contagioso laborantibus, item se objiciendo telo vel ictui ad servandum Principem, parentem vel personam bono communi necessariam, id enim excusat amor boni communis & reverentia in Superiores & parentes: an verò vitam alterius proximi liceat præponere vitæ propriæ ei v. g. in æquali necessitate cedendo panem vel in naufragio tabulam, vel se supponere in vicem amici injustè occidendi, disputatur in utramque partem probabiliter; *Verjus Tamb. L. 6. c. 1. §. 1. n. 5.* docent id non licere, quia in pari casu ordo charitatis videtur exigere, ut plus diligatur vita propria quàm aliena, à potiori si amicus meus foret justè condemnandus, non possem me ejus loco supponere, esset enim judicem inducere ad condemnandum innocentem.

6. Ad evitandam mortem crudelissimam à Tyranno

6.

7.

miti-

minitatem vel ab incensa domo aut navi imminente licite te dimittis in terram vel in aquam cum manifesto vitæ periculo *Lug. d. 10. sect. 2. n. 50.* quia hoc non est directe se occidere vel mortem intendere, sed velle minus periculum præ majori aut crudeliori, quin ipsa bruta instinctu naturæ se talibus modis salvare nituntur, inquit *Lesb. dub. 6.* idque certum esse judico, si sit aliqua spes vitæ per præcipitium conservandæ; at quid si ex præcipitio nulla sit spes vitæ, an ad evitandam mortem v. g. crudelissimam ex incendio imminente adhue liceat se præcipitare & pro affirmativâ quam timide sustinet *Lugo.* est, quod quamvis præcipitatio sit certò conjuncta cum morte, tamen illa non intenditur, sed intenditur sola evasio mortis crudelioris ideòque est tantum occidere se indirectè, quod ex gravissimâ causâ licet; *prob. à pari*, quamvis transgressio iniqui transgressoris foret conjuncta cum certâ ejus morte, quia tamen non intenditur, sed sola vitæ propriæ conservatio, ideo ejusmodi transgressio tanquam homicidium indirectum est, licita ergo & præcipitatio etsi certò conjuncta cum morte propriâ. Pro *negativa* est **I.** Si Tyrannus minetur excidium urbi, nisi Petrum Innocentem è turri sine spe vitæ præcipites, non licet præcipitare, quia esset directe occidere Innocentem, ergò nec teipsum metu exustionis.

2. Metu incendii vel ut dolores ignis

non sentias, non potes te sclopeto trajicere, guttur præsecare, ergo nec è turri dejicere, si enim guttur præsecare sit directe se occidere, cur non se præcipitare, eum utrumque ut supponitur sit ex se & infallibiliter cum morte conjunctum; responderi tamen posset *ad 1. n. c.* Tyrannus intendit per præcipitationem Petri mortem Innocentis, ergo si in hoc ejus petitioni satisfacias, directe occidis innocentem, aliud est si Tyrannus te incluserit ad mortem crudelissimam, vel eam expectes ab igne imminente & tu sponte te è turri dimittas, tunc enim nec tu nec Tyrannus præcipitationem intendit ut medium ad mortem, sed ut medium mortem qualitercunque evadendi, *ad 2.* similiter *n. c.* qui sibi guttur præscindit, ut non sentiat dolores incendii, intendit immediate ipsam mortem, ut medium non sentiendi dolores ignis, præcipitans verò intendit evadere mortem ditiozem etsi cum periculo novæ mortis quam vellet non sequi, Nec obstat: quod præcipitatio sit infallibiliter conjuncta cum morte, nam trajectio injusti aggressoris etiam est infallibiliter cum ejus morte conjuncta, nec propterea dicor directe intendere ejus mortem, sed solam vitæ propriæ conservationem.

7. *Lesb. n. 32. Dicast. n. 583.* non improbabiler excusant militem, qui ad evertendam turrim vel munimentum hostile incendit pulverem tormentarium, etsi prævideat se in momen-

momento opprimendum, item eum qui incendit naves ne eum magno reipublicæ damno in manus hostilem deveniant, etsi ipse vel sit simul exurendus vel saltem in mari submergendus. Rationem dant: quia est causa gravissima ejusmodi actionem ponendi & mors sequitur indirectè præter intentionem; sicut si in turri hostili sciantur existere personæ innocentes certè interimendæ, adhuc eam licebit incendere, vel in eam tormenta dirigere, quia illarum mors non intenditur. Exemplum exhibet S. Script. in Samsonè, qui ut multos hostium sterneret columnas ædificiū subvertit, cum inevitabili propriæ vitæ jacturâ. 8. Reus potest se ipsum offerre judici ad pœnam capitalem & ab eo petere ut cum dignâ mortis pœnâ puniat, hoc enim non est se ipsum occidere, sed petere, ut iudex exerceat actum justitiæ, quod potest & plerumque facere tenetur, *Lugon. 38.* 9. Non peccat reus, qui ad declinandam gravissimam torturam fatetur crimen occultum verum, secus si falsum, quia tunc inducit judicem, ut ignoranter occidat Innocentem *Molin. d. 37.*

10. Justè condemnatus ad mortem famis non tenetur admittere panem occultè oblatum, neque fugere etsi possit, sed potest amore justitiæ publicæ mortem permittere; si verò esset injustè condemnandus teneretur panem admittere & fugere, si posset, quia non est causa mortem iniquam

permittendi, excipe casum martyrii quando honor Dei & fidei permissionem mortis exigit, *Tamb. §. 2. n. 6.*

11. Etsi reus justè condemnatus se ipsum è mandato judicis probabiliter occidere possit sumendo v. g. venenum, incidendo sibi venam, è scala se dejiciendo, gladio vel sclopeto trajiciendo &c. Quia id non facit autoritate propriâ sed judicis, cujus ministrum agit *Tolet Hann. de just. r. n. n. 613.* tamen certum est ad hoc non teneri, quia nimis durum & crudele est hominem sui ipsius esse carnificem, imò nec potest, si Iudex non mandet, ideòque strangulandus peccat, si jejunet, ut citius suffocetur, quia tunc occideret se autoritate propriâ, potest tamen omnia facere, quæ implicite mandantur ut genufletere ad excipiendum ictum, scalam, vel rogam ascendere &c. *Dices cum Lugo,* nemo potest respectu sui exercere actum justitiæ, cum justitia essentialiter sit ad alterum, sed occidere reum est actus justitiæ scilicet vindicativæ, ergo. 2. Iudex non potest se ipsum judicare, ergo nec reus se ipsum occidere. 3. Vel iudex justè mandat reo se occidere, vel injustè, si primum, reus erit obligatus obedire, & per consequens se occidere, quod est contra communem; si secundum obedire non poterit. *æ. ad 1. dist.* punire reum est actus justitiæ inter judicem & rem publicam, cui iudex ex quasi contractu obligatur *c. inter reum & se ip-*

ipsum, ideoque reus se ipsum jussu judicis occidens, non respectu sui sed respectu reipublicæ, exercet actum justitiæ. *ad 2. n. c.* judex debet esse Superior reo judicato, nemo autem respectu sui. *ad 3.* judex ob causas id justè imperare potest, sed & reus ob nimiam difficultatem justè excusatur.

32. QUÆR. II. An aliquando liceat occidere Innocentem?

R. I. Nunquam id licet directè, seu ex proposito sive autoritate publicâ sive privatâ; *infontem ac justum non interficies, Exod. 23. v. 7.* Ratio est, quia solus Deus est vitæ humanæ Dominus, contra ejus jus peccat homo vel respublica aliquem innocenter sine mandato divino occidens; unde non licet occidere obsides, etsi eorum Principales non servant fidem; neque licet Magistratui occidere Petrum innocentem, etsi Tyrannus toti urbi minetur excidium, potest tamen Magistratus jubere Petro, ut pro communi bono se Tyranno sistat, aut si nolet eundem tradere in pœnam inobedientiæ. *Dices*: licet abscindere membrum etiam sanum de corpore, ut servetur totum corpus; ergo & civem de communitate, ut servetur communitas. *Confirmatur*, pro bono communi potest civis exponi manifesto vitæ periculo, ergo & occidi. *R. n. c.* unum membrum corporale in esse & vivere dependet à physico influxu alterius, non autem civis à ci-

R. D. Jansen Pars I.

ve, sed quilibet sicut habet esse adæquatè distinctum ab altero, sic & jus distinctum in suam vitam. *ad confirm. R. 1. retorq.* civis pro necessitate communi obligatur se vitæ periculo exponere, si jubeatur; ergo obligatur etiam se ipsum occidere; quod nemo dicit, *R. 2. n. c.* mandare ut cives pro conservandâ communitate se vitæ periculo exponant, spectat ad potestatem gubernativam, quam constat habere rempublicam, occidere verò est actus domini in vitam hominis quod soli Deo competit, vel homini de ejus permissione, quam certum est non dedisse, sed e contra prohibuisse; an verò judex occidere possit eum, qui publicè probatus est nocens, etsi privatâ scientiâ sciat esse Innocentem, in utramque partem disputatur; affirmant *D. Thom. q. 67. a. 2. Cajet. Bannes. Valent.* sed ex ratione probabilius negant *Lesf. Nav. Sylv. q. 67. a. 2. Lugo d. 37.* quia hoc esset directè occidere Innocentem; nam sententia judicis directè præcipit mortem, & ipsa executio directè infert. *Nec dicas*: quòd judex directè tantùm intendat servare ordinem juris; nam *contra est*: quòd non detur ordo juris contra jus naturale, sed jus naturale vetat occidi Innocentem, ergo. Deinde ad minas Tyranni projicere in aquas infantem, est directè occidere, etsi projiciens intendat conservationem urbis, & ordo juris quem intendit judex est propter bonum communi-

A a tatis;

tatis; ergo si pro ipsâ communitate servandâ non liceat occidere Innocentem, minùs id licebit ad servandum iustis ordinem.

13. R. II. Neque licitum est indirectè Innocentem occidere, hoc est agere aliquid, ex quo præter intentionem mors Innocentis sequatur, nisi ex causâ gravissimâ. Unde resolves seqq.
1. Si iniquum aggressorem aliter fugere non possis, quàm in via angusta conculcando Innocentem, vel occidendo infantem, quo aggressor pro seuto utitur, non peccas; quia non intendis mortem Innocentis, sed solam vitæ propriæ defensionem.
14. *Less. Lug. Tamb. L. c. 2.* Nullo casu nequidem ad evitandam mortem vel extremam infamiam licet in se vel in alio directè procurare abortum, sive fœtus sit animatus, sive inanimatus, ut nunc certum est ex propos. 34. damnatâ ab Innoc. XI. *licet procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur aut infametur. Ratio est:* vel enim fœtus est animatus & jam homo in corpore & anima occiditur, vel non est animatus & directè destruitur duplex semen & inchoata generatio; sicut ergo nullo casu directè licet destruere unum semen per pollutionem, sic multominus semen duplex per abortum; quandonam autem fœtus animetur est incertum, plerique medici censent fœtum masculinum animari circa diem à conceptione 30. vel 40.

sæmineum verò circa diem 60. vel 80. qui concurrit ad abortum fœtus animati, excommunicationem & irregularitatem incurrit; si fœtus certò sit mortuus & matri noxius, indubiè expelli potest; quia non amplius habet rationem fœtus, sed humoris noxii; gravissimè peccat mulier si immodico labore, saltu vel intemperantiâ fœtui noceat, etsi hoc non intendat, sed solùm prævideat; ad servandam tamen vitam vel sanitatem si aliud medium non suppetat, potest licitè adhibere medicinam de se non ordinatam ad expulsionem fœtus, v. g. balneum, sectionem venæ, etsi per accidens etiam sequatur occisio fœtus animati, quia si talis medicina non sumatur, periclitatur vita matris & simul infantis; si autem medicina aliter non conducere ad sanitatem quàm expellendo fœtum, non liceret sumere, quia directè intenderetur expulsio fœtus tanquam medium necessarium ad sanitatem, quod est intrinsecè malum. *Lugo n. 132. 4.* Ad evitandam infamiam vel mortem ab extrinseco inferendam nequidem licitum est uti medicinâ, quæ indirectè tendit ad expulsionem fœtus; *Ratio est,* quia talis medicina non prodest ad impediendam infamiam vel mortem ab extrinseco inferendam, nisi quatenus occidit vel expellit fœtum; ergo qui illam sumit directè, intendit expulsionem fœtus.

Dices 1. Saltem licebit directè

ex-

expellere fœtum inanimatum, si ex eo mors matri imminet, quia talis fœtus est aggressor vitæ; sicut ergo possum occidere furiosum, qui vitam aggreditur, sic & fœtum expellere; si enim ex tali causa liceat interimere hominem jam generatum, cur non & fœtum expellere, qui est tantum inchoata generatio. 2. Pro conservatione totius licet abscindere partem vel membrum etiam sanum, ut si pede vel manu ligatus atrocem mortem ab imminente igne, hoste, vel ferâ aliter effugere non possis; atqui fœtus est pars uteri, ergo. 3. pereunte matre certò peribit fœtus, ergo præstat expulsio fœtu conservare matrem, quàm utrumque perire. 4. Argumentum nimium ideòque nihil probare; probat enim licere expulsionem fœtus etiam animati, item pollutionem & expulsionem veri seminis humani. si ex ejus nimietate timeatur mors, quia tunc semen aggreditur vitam; dicendum igitur sicut nullo casu licita est directè quæsitâ pollutio, eò quòd ob nimiam ejus delectationem & hominum in eam propensionem homi-

nes parum de generanda prole curent, hâc delectatione contenti, non sine speciei humanæ detrimento; sic à potiori intrinsecè mala est fœtus expulsio; si enim hæc aliquo casu liceret, majus esset periculum & confidentia fornicandi, à qua aliàs absterrere solet timor prolis partusque futuri. In forma *ad 1. n. c.* directè expellere fœtum est intrinsecè malum ob rationem datam, non verò occidere aggressorem vitæ. *ad 2.* pariter dicam licitum esse expellere semen, quia magis est pars hominis quàm fœtus; itaque *n. c. disp.* est quòd membrum corporis unicè & principaliter sit ad bonum totius, ideòque pro conservando toto licitè abscinditur, fœtus principaliter à natura non intenditur propter matrem, sed propter speciei humanæ propagationem. *ad 3.* dico iterum probari licere directam effusionem seminis veri sed periculosi, quia mortuo individuo etiam semen peribit; sicut igitur non licet conservare individuum per effusionem veri seminis, sic nec matrem per expulsionem fœtus.

